

א) שנת קכה: קא: סוכה
ב) שנת שס: (מוספי)
סוכה פ"א ה"ה לקמן פ"ו:
ג) סוכה כג: ד) כס"א:
מזוה:

הגהות הב"ח

א) רש"י ד"ה וקמפיעא ליה וכו' דלמך צמתינן. כ"ז לקמן דף נב ע"ב: (ב) תוב' ד"ה או דילמא וכו' חכמים מנחה היה ראוי ליתן לו: (ג) ר"ה פסק וכו' דביני ביני אמר להו שמואל שקילו גלימא בגודו ביה אהררי רב:

מוסף רש"י

פקק החלון. כגון ארובת הגג (שבת פל"ג). בזמן שקשור. שם כל שעה (סוכה ב:). ותלוי. שאינו נגדו כחלק. שהחל שיהא קשור בו אינו מגיע לארץ (שבת קכ"ה). פוקקין בו. אין זה לא בונה ולא מוסף (סוכה ב:). ואם לאו אין פוקקין בו. דמתי במתינוסף על הבנין (שבת קכ"ה). דמוסף הוא על סמימת החל (סוכה ב:). הכל מודים. ומתקנתו שנתקנו במוספת האל ארבע גדי פקק חלון. דלכא למיד פוקקין בו וכו' דמוסף על האל עשוי הוא. מודים שאין ארבעים אל כל האהל (למחילה לקמן פ"ו) לפרום מתלתינו ד' מחילות או על ד' קונדיסו להיות כל האהל מן התמה. ודוקא גג אצל מחילה לאו אהל הוא וכו' לפרוסה לנטיעות דמחילתין (לקמן פ"ד). קטע הוא ומתינוסף עשוי על הבנין (שבת קכ"ה). אלא להוסיף. כגון שיהיה מחללה פרוסה עליה וכו' וישאר בה אויר ולתמה פשוטה. דמתינוסף דמוסף צלמלא הוא (שם) ופקק זה שקילו על האהל (שבת פל"ג).

מי שהוציא אוהו פרק רביעי עירובין

וקמפיעא ליה הלכה כר"א. דלמך צמתינן (ב) מי שילא חוץ לתחום שתי אמות יכנס: דיקא נמי. דצדלא מלו גברי הוה: דאמר ליה. רב נחמן עשה לו מחילה של בני אדם ויכנס למה ליה למימר יכנס אלא הכי קאמר יעשה המחילה [עד] השמים ואחר כך יכנס הוא מעלמו

צלה מחילה: נפל דופנה. של סוכה: ולא יוקוף את המטה. שיש לו צסוכה כנגד הפרצה ואע"ג דלא מיחזי כבנין דדומה כמתכוין לפנות לו מקום הסוכה אפי' הכי אסור וקשה להנך דשרו לעשות מחילה של בני אדם בשבת: כדי שיאכל וישפה וישן. עיקר מלואתה של סוכה בג' דברים הללו: ויוקוף את המטה כו'. אלמא שרי ופריקין קשיין אהרדי: ואם לאו אין פוקקין בו. דלמי לצונה שמוסף על סמימת הצית ואף על פי שעראי הוא שרי יחזור ויפתחנו: והא אסמך עלה. דאפי' רבנן לא שרו אלא להוסיף כגון פקק חלון דתוספת צלמלא הוא וצרייתא שרי למיעבד דופן למחילה: ר' מאיר פוסל מפרש במסכת סוכה (דף כג.) שמה תצרכו: דלאו מדי קא עביד. דכיון דלא מתקן לסוכה עושי' דעביד אהל שרי דקסבר עושי' אהל עראי והואיל דלא מתקן סוכה אינו אלא אהל עראי ושרי. ואכתי טובא איכא למיפרך עלה דהא כדי שיאכל וישתה וישן קמתי אלמא לתקנה לסוכה קמתי הא פריקין עליה פירי טובא עד דמפיקין ליה מטעמא: אימור דשמה ליה לרבי מאיר. דפסיל: צמתינן. משום שמה תצרכו: אדם. שיש בו דעת לעמוד או כלים שאין זיין ממקומן מי שמעת ליה והאי תנא אדם וכלים הוא דקמתי עושה את תצירו דופן ויוקוף את המטה: וכו'. נהי דלא מתקן לה לסוכה: ר' מאיר. דמוקמת הא דשריא אליביה ומשום דלא הוי תיקון מחילה וזהו דלאו הכשר מחילה: אליבא דמאן. דשרי ר' מאיר לא קאמר כר"א רביה ולא כרבנן דהא פקק החלון אין בו מלואת סוכה ולא שרו רבנן אלא להוסיף: אלא הא הוא רבנן. והא דקמתי נפל דופנה לא יעמיד צה כו': דיופן שלישי. דצמתי דפנות אין קרוי אהל וכו' עביד צה דופן שלישי משוי ליה אהל ומודו רבנן דאין עושי' אהל עראי בתחילה והא דמתי מותר דיופן רביעיית דצלאו הכי הוי אהל

והאי תוספת צלמלא הוא ורבנן לטעמייהו דלמתי מוסיפין אהל בשבת: דיקא נמי. דהא דקמתי אסור דיופן שלישי קאי: דקמתי נפל דופנה. דמשמע דופן שהיא מותרת צה ורביעיית לא הויא תיקון סוכה דתנן (סוכה דף ג.) ושארין לה שלש דפנות פסולה הא בג' כסירה: אלא

ובגג קרי ליה ארובה דתנן (פ"ה דף ה.) משילין פירות דרך הארובה ונראה לר"מ דמן הדז שייך עשיית אהל והיא כההיא דפירוסו קדייני ולרבי דאסר לטלטל בכל גגות שייך עשיית אהל למחילה מועלת קפיד והוי כדופן ג' של סוכה דחשבינן ליה הכא אהל אצל לשמואל דשרי לטלטל לא חשיב אלא תוספת אהל כמו דופן רביעיית של סוכה דחשיב ליה תוספת משום דצלאו הכי מישתרי ואי הוה אסור שמואל כל שכן דהוה פריך ליה היכי שרי למיעבד הכי ומאן דשרי תוספת אהל למעלה נמי שרי כדמוכח צמתינן תפילין (לקמן דף קג.) גבי הני דיכרי דציממא עכו טולא וציליאל צעו אורח וצפ' הישן (סוכה דף כ:.) גבי ר"א שצבת צסוכתו של ר' יוחנן: ר"ב מאיר דקפסיל התם אלא מאי ר' יוחנן. השתא צעי למימר דאיידי דיופן שלישי אפי' לא חשיב אלא תוספת צלמלא לר"מ דקפסיל וקשה הא קמתי צהדיא התם כדי שישתה ויאכל וישן וצקונטרס פי' דהוה מני למפרך אלא צלמלא הכי פריך שפיר אף מ"מ קשה דמאי פריך צמתינן דאמור רבנן להוסיף למחילה מי אמור הא אמר דלר"מ דקפסיל לא חשיב אלא תוספת צלמלא ע"כ יש לומר דהיינו ודאי דפריך מדקאמר כדי שיאכל וישתה וישן אלמא מיתצטר סוכה צהדי דעיקר מלואת סוכה בג' דברים הללו ואם כן הרי עשיית אהל למחילה הוא אף קשה להשר מקוץ דהשתא כי משני הא ר"מ הא ר' יהודה לא מירך כלום אמעשה דחממיה ונראה לפרש דה"פ כיון דפוסל ר"מ לו' ימי סוכה שאינה יכולה לעמוד שם כל ז' גבי חממיה שרי למחילה אע"ג דמחיה לא חשיב אלא תוספת צלמלא כיון שאותה מחילה אינה ראויה לו' וכן הא דקמתי כדי שיאכל וישתה וישן שרי דליכא למיחש שמה תצרכו לפי שעה ובתרי הכי פריך אימר דאמור רבנן להוסיף למחילה מי אמור דכיון דמחיה אפי' לשעה חשיב עשיית אהל למחילה כמו פקק החלון:

מד. פרק רביעי עירובין

אין דילמא בדמלוי גברי עסקינן. והשתא אפי' אי אין הלכה כרבי אליעזר יכנס וכו' כיון דלמתי רבנן אפי' אמה אחת לא יכנס אע"פ שד' אמות שלו מונבלעות בתוך התחום ראשון הי"י כי מלו גברי מחילות ומגיעות מוך התחום לא יכנס ויש לומר דלא

דמי דהכא כשמתקן מחילה דגברי וכבר ילא ע"י מחילה מארבע אמות שנתנו לו חכמים (ב) ומעתה היה ליתן לו ארבע אמות אחרות וכיון שהוא בתחום ראשון לא ניתן לו ד' אמות אחרות אלא חוזר למחומנו הראשון אצל הצלעת ד' אמות שלא הפסיד צמתינן ד' אמות לא יכנס: דאי בדמלוי מאי תבעי ליה. ואף על גב דרבי מאיר פוסל

לקמן צמתינן לדופן סוכה פשיטא ליה דהלכה כרבי יהודה אצל אין לפרש דצאדס אפי' רבי מאיר מודה דלא שייך ציה שמה יצרכו דלאו היינו טעמא דר' מאיר דמסיק פרק הישן (סוכה ד' כג.) והא דפריך לקמן אדם וכלים מי שמעינן ליה היינו למאן דמפרש צסוכה דטעמא דרבי מאיר חיישינן שמה תצרכו: כד' שלא תפול חמה על החמה. והא דלמתינן צפרק כירה (שבת ד' מג.) אין עושי' מחילה למת צצטיל מת הא דשרי הכא היינו דמפרש התם צצין בני אדם ויוצטין צצדו וכו' ור"י מפ' דהכא הוי שפיר צצטיל מי שאסר יסריח המת יצטרכו לנאת מן הסוכה: פקק החלון. צפ' כל הכלים (שבת דף קכ"ה): פ"ה דהאי חלון הוי

למעלה בגג אצל מן הדז לא שייך איסור אהל והציל רחיה מפ' כל גגות (לקמן ד' דז.) גבי רב ושמואל דהו יצבי צההוא חצר נפל גודא (ג) ציני וציני אמר שמואל נגודו ליה גלימא אהרדיה רב לאפיה ופריך לשמואל למה לי למעבד הכי והאמר זה מטלטל עד עיקר מחילה כו' ומשני דשמואל עביד לנטיעות צלמלא משמע שאם היה שמואל אסור לטלטל כרז לא הוה קשה מידי דהיכי שרי למיעבד הכי אלמא לא חשיב אהל צדפנות מן הדז והא דקפיד רב לא אעשיית מחילות אלא משום דקסבר אסור לטלטל הסדין צמתינן וצפ"ק דסוכה (ד' טו:) גבי עובדא דשכחו ולא הביאו ס"מ מערב שבת למחר פרסו סדיינין על גבי עמודין והביאו ס"מ וקראו צו ופריך פרסו למחילה ומי שרי והאמר מר הכל מודים שאין עושי' אהל עראי בתחלה צצבת רש"י ל"ג אלא פרסו סלקא דעתך פירוש אין הביאו דרך רשות הרבים ומשני אלא שנתנאו סדיינין ללמא הביאו דרך מלבושים ועוד דצמתינן מוכח דמן הדז שייך עשיית אהל דאעשיית דופן מייתי ליה ועוד דלשון חלון שייך צכותל

ובגג קרי ליה ארובה דתנן (פ"ה דף ה.) משילין פירות דרך הארובה ונראה לר"מ דמן הדז שייך עשיית אהל והיא כההיא דפירוסו קדייני ולרבי דאסר לטלטל בכל גגות שייך עשיית אהל למחילה מועלת קפיד והוי כדופן ג' של סוכה דחשבינן ליה הכא אהל אצל לשמואל דשרי לטלטל לא חשיב אלא תוספת אהל כמו דופן רביעיית של סוכה דחשיב ליה תוספת משום דצלאו הכי מישתרי ואי הוה אסור שמואל כל שכן דהוה פריך ליה היכי שרי למיעבד הכי ומאן דשרי תוספת אהל למעלה נמי שרי כדמוכח צמתינן תפילין (לקמן דף קג.) גבי הני דיכרי דציממא עכו טולא וציליאל צעו אורח וצפ' הישן (סוכה דף כ:.) גבי ר"א שצבת צסוכתו של ר' יוחנן: ר"ב מאיר דקפסיל התם אלא מאי ר' יוחנן. השתא צעי למימר דאיידי דיופן שלישי אפי' לא חשיב אלא תוספת צלמלא לר"מ דקפסיל וקשה הא קמתי צהדיא התם כדי שישתה ויאכל וישן וצקונטרס פי' דהוה מני למפרך אלא צלמלא הכי פריך שפיר אף מ"מ קשה דמאי פריך צמתינן דאמור רבנן להוסיף למחילה מי אמור הא אמר דלר"מ דקפסיל לא חשיב אלא תוספת צלמלא ע"כ יש לומר דהיינו ודאי דפריך מדקאמר כדי שיאכל וישתה וישן אלמא מיתצטר סוכה צהדי דעיקר מלואת סוכה בג' דברים הללו ואם כן הרי עשיית אהל למחילה הוא אף קשה להשר מקוץ דהשתא כי משני הא ר"מ הא ר' יהודה לא מירך כלום אמעשה דחממיה ונראה לפרש דה"פ כיון דפוסל ר"מ לו' ימי סוכה שאינה יכולה לעמוד שם כל ז' גבי חממיה שרי למחילה אע"ג דמחיה לא חשיב אלא תוספת צלמלא כיון שאותה מחילה אינה ראויה לו' וכן הא דקמתי כדי שיאכל וישתה וישן שרי דליכא למיחש שמה תצרכו לפי שעה ובתרי הכי פריך אימר דאמור רבנן להוסיף למחילה מי אמור דכיון דמחיה אפי' לשעה חשיב עשיית אהל למחילה כמו פקק החלון:

עין משפט
גזר מצוה

ז' א מיי פ"ד מהל' סוכה הלכה כו' טו"ע א"ח ס"י תל פסוק י: ב [מיי] פ"ב מהל' שבת הל' ל' טו"ע א"ח ס"י ש"ג פסוק א': יח ג מיי פ"ב מהל' שבת הלכה כו' סג לאין סה טו"ע א"ח ס"י ש"ט ס"א: יב ד מיי שם טו"ע שם ספיק צ': כ ה מיי פ"ד מטלטות סוכה הל' טו טו"ע א"ח ס"י תל פסוק יא: בא ו מיי שם טו"ע שם ספיק י: כג"ה וסומן ש"ט ספיק א':

רב ניסים גאון

וקא מביעיא ליה הלכה כו' אילינאו או אין הלכה כו' אלעזר. היינו דאמר ר' אלעזר בהדין פירקא במישנה. מי שיצא חוץ לתחום אמה אחת לא יכנס ר' אלעזר אומר כי יכנס ג' לא יכנס.

רבינו חננאל

ואסיקא לעולם פשוטא ליה לרב חסדא דהילכתא כרבין גמליאל דשרי להלך כבוקה, ולא בעא אלא הכא דלא מלי גבא עד התחום. וא"ל רב נחמיה ויל עביד ליה מחילה של בני אדם והלך בתחמה עד שיגיע בשתי אמות קרוב לתחומו, ויכנס אילו שתי אמות בלא מחילה, כו' אלעזר דאמר מי שיצא חוץ לתחום שתי אמות יכנס, שלש לא יכנס. ומתבטלן עליה מיהא דתניא נפלה דפנה לא יעמיד בה לא ארס ולא בהמה ולא כלים כו'. הנה אין עושי' מחילה מבני אדם בתחלה כיום טוב קל וחומר בשבת. א"ל איני והתניא עושה אדם את (חביתו) [חבירו] דופן כ"י שארל וישתה וישן ויוקוף המיטה ויפרוש עליה סדין כדי שלא תפול חמה על המת ועל האוכלין. ואמרינן אי הכי קשיין אהרדי. ואתינן לפרוקי הא ר' אלעזר הא רבנן. ונודחיה הדין פירוקא. ואסיקא הא דתניא עושה אדם את (חביתו) [חבירו] דופן ר' מאיר היא, (דתנן) [דתניא] עשה לבהמה דופן לטוכה ר' מאיר פוסל ור' יהודה מכשיר, ר' מאיר דפסיל התם ואמר לאו מחילה הוא קא שרי הכא דלא עביד ולא כלום, לר' יהודה דמכשיר התם אלמא מחילה היא, (הכא דקתני) [קתני כא] לא יעמיד בה אדם דמחילה היא דעביד ואסידי. ואקשינן ותיסברא דלר' מאיר ולר' יהודה ניהו, אימור דשמעת להו דפליגי בבהמה, אבל אדם וכלים מי שמעת להו [דלא עבדי] בהו מחילה ונודחיה ג' זה. ואסיקא אלא הני מתניית תרווייהו לרבנן ניהו [דפליגי] על רבי אלעזר [וס"ל] דשרי להוסיף אהלי עראי בשבת וכל שכן ביום טוב, וכלין אכלין לא קשיא, הא דתניא אין עושי' ברופן שלישי.